

Obilježja romanse u romanu Pobjeda ljubavi Ružice Zagorske

Roginić, Karla

Undergraduate thesis / Završni rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Croatian Studies / Sveučilište u Zagrebu, Fakultet hrvatskih studija**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:111:412834>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-03-28**

Repository / Repozitorij:

[Repository of University of Zagreb, Centre for Croatian Studies](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FAKULTET HRVATSKIH STUDIJA

Karla Roginić

**OBILJEŽJA ROMANSE U ROMANU
POBJEDA LJUBAVI RUŽICE
ZAGORSKE**

ZAVRŠNI RAD

Zagreb, 2024.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FAKULTET HRVATSKIH STUDIJA
ODSJEK ZA KROATOLOGIJU

KARLA ROGINIĆ

**OBILJEŽJA ROMANSE U ROMANU
POBJEDA LJUBAVI RUŽICE
ZAGORSKE**

ZAVRŠNI RAD

Mentorica: prof. dr. sc. Dubravka Zima

Zagreb, 2024.

SADRŽAJ

1.	UVOD: BIBLIOTEKA MOJE KĆERI	1
2.	OBILJEŽJA KNJIŽEVNOG ŽANRA ROMANSE	6
3.	INTERPRETACIJA ROMANA POBJEDA LJUBAVI U KONTEKSTU ŽANRA ROMANSE	8
4.	KLJUČNE TOČKE IDEALNE ROMANSE	13
4.1.	Junakinjin je socijalni identitet uništen	13
4.2.	Junakinja antagonistički reagira prema aristokratskom muškarcu	13
4.3.	Aristokratski muškarac odnosi se dvosmisleno prema junakinji.....	14
4.4.	Junakinja odgovara na junakovo ponašanje hladnoćom i ljutnjom	15
4.5.	Junak i junakinja su fizički i emocionalno razdvojeni	15
4.6.	Junak se nježno odnosi prema junakinji	15
4.7.	Junakinja odgovara toplo na junakov čin pažnje.....	15
4.8.	Junak prosi svoju junakinju/otvoreno pokazuje svoju ljubav i nepokolebljivu privrženost prema junakinji s uzvišenim činom nježnosti.....	16
4.9.	Junakinja odgovara seksualno i emocionalno	16
4.10.	Junakinjin identitet je uspostavljen.....	16
5.	ZAKLJUČAK.....	18
	LITERATURA	19

SAŽETAK

U radu se analiziraju obilježja književnog žanra romanse na primjeru romana *Pobjeda ljubavi* te se roman interpretira u okviru nakladničke cjeline *Biblioteka moje kćeri* koju nakladnik Stjepan Kugli objavljuje od 1922. godine i u kojoj je objavljen i analizirani roman. Djevojke u adolescentskoj dobi, čitajući knjige prilagođene upravo njima, dolaze do spoznaje što je sentimentalnost odnosno sentimentalno pripovijedanje.

Ključne riječi: književni žanr romanse, *Biblioteka moje kćeri*, sentimentalnost, Ružica Zagorska, roman *Pobjeda ljubavi*

1. UVOD: BIBLIOTEKA MOJE KĆERI

U radu se govori o nakladničkoj cjelini pod nazivom *Biblioteka moje kćeri* koju 1922. godine objavljuje nakladnička kuća *Stjepan Kugli*. Nastala je prema francuskoj nakladničkoj cjelini *Bibliothèque de ma fille* koju objavljuje Gautier-Languereau 1897. godine. Roman *Pobjeda ljubavi*, Marije Jurić Zagorke izlazi kao drugi svezak *Biblioteke moje kćeri*, 1922. godine. Prikaz dajemo na temelju podataka objavljenih u članku Berislava Majhuta *Djevojačkim srcima: nakladničke cjeline iz dvadesetih godina dvadesetog stoljeća*.

Berislav Majhut u svom članku *Djevojačkim srcima: nakladničke cjeline iz dvadesetih godina dvadesetog stoljeća* piše kako nakladnička kuća *Stjepan Kugli* objavljuje od 1922. godine *Biblioteku moje kćeri* te da je ta biblioteka stvorena po uzoru na francusku biblioteku, *Bibliothèque de ma fille* No, *Zabavna biblioteka* i *Kugli* nisu prvi hrvatski nakladnici koji su počeli objavljivati knjige prilagođene mladim djevojkama s obzirom da je Vinko Vošicki u Koprivnici prvi počeo izdavati nakladničku cjelinu *Djevojačkim srcima* u kojoj je objavio jedan roman autorice Frances Hodgson Burnett pod naslovom *Sara Crewe*. Majhut navodi da se „Ružica Zagorska“ što je pseudonim Marije Jurić, spominje u *Građi za retrospektivnu hrvatsku bibliografiju 1835.-1940.* uz jedinicu Hedwig Courths-Mahler *Njegovo dijete* te piše kako je bibliografska jedinica *Pobjeda ljubavi* spomenuta pod nazivom Ružica Zagorska pritom bez naznake da se radi o pseudonimu. No Majhut tvrdi da je Ružica Zagorska pseudonim Marije Jurić Zagorke koja je prisutna u Bibliografiji knjiga ženskih pisaca štampanih u Hrvatskoj, Slavoniji, Dalmaciji i Bosni i Hercegovini do svršetka godine 1935. (Majhut, 2011, 6-7).

U članku se spominje da je Kugli objavio 1922. godine kraći roman *Madame la Vierge* autorice Marie Konopnicke, u prijevodu Zdenke Marković. To je ujedno bio i prvi svezak *Biblioteke moje kćerke*. Drugi svezak je roman *Pobjeda ljubavi* Ružica Zagorske odnosno roman Marije Jurić Zagorke objavljen iste godine, dok je treći svezak izašao 1923., roman *Njegovo dijete*, Hedwig Courths-Mahler, a prevela ga je i priredila Marija Jurić. Isti roman izlazi i kao četvrti svezak, ali u srpskoj inačici i pisan ćirilicom, pod naslovom *Njegovo dete*. 1925. godine objavljen je roman *Falkland (roman tragične ljubavi): pripovijest u pismima Edward Bulwer Lytton* koji je preveo Martin Lovrenčević što je ujedno peti svezak Biblioteke (Majhut, 2011, 7).

Majhut navodi kako je 1917. godine, sentimentalno pripovijedanje bio važan faktor Zabavne biblioteke te da je bilo nužno naći za djevojačku publiku sentimentalni sadržaj s osebnim tonom i načinom prikazivanja. Pored ostalog se spominje kako sentimentalnost nije bila namijenjena ženama već djevojkama. Preciznije, onim djevojkama koje nisu skrbile za sebe, koje su još uvijek materijalno ovisile o roditeljima ili skrbiteljima te onim djevojkama koje čeka prvo seksualno iskustvo. Majhut također ističe kako su takvi romani bili napisani na obziran i primjeren način, dakle kada se čitaju da se mogu čitati naglas (Majhut, 2011, 4).

Majhut je mišljenja da je bezuspješno tragati za zajedničkim književnim postupkom navedenih romana koji bi se imenovali poetikom djevojačkih knjiga te kako romani dolaze iz vremenskog raspona od sto godina, ali i iz raznih nacionalnih književnosti pa se stoga zna da će napor potrage za zajedničkim karakteristikama objavljenih romana već unaprijed biti osuđen na propast. Spominje se kako bi bilo korisno da se vidi na koji su način odabirom romana nakladnici pokušali obilježiti i definirati područje koje obuhvaća zanimanje djevojačke odnosno ženske publike, ali također da je uočljiva razlika između Zabavne biblioteke i Kuglija (Majhut, 2011, 8).

Berislav Majhut u ovome kontekstu navodi i borbu hrvatskih nakladnika protiv inozemnih izdanja u hrvatskim knjižarama što dokazuje intervju Nikole Andrića koji je dao Dragutinu Prohaski. Majhut ističe kako je Andrić potaknuo čitatelje da kupuju hrvatska izdanja tako što je drastično snizio cijene knjiga u usporedbi s istim naslovima u inozemnim knjižarama, a da pritom nije izgubio na kvaliteti (Majhut, 2011, 3).

Majhut objavljena djela u djevojačkim bibliotekama interpretira u odnosu na dva parametra, kako ih dobro odrediti i kako ih rodno definirati. Kada se govori o dobno određenju, navodi se kako književnost za mlade ne poznaje književne postupke koji bi sami po sebi osigurali smještanje djela i unutar korpusa adolescentske književnosti i također tvrdi kako je trebalo odvojiti adolescentsku književnost od dječje te od književnosti za odrasle. U članku se navodi kako su čitateljice mlađe od junakinja u romanima i da djevojke ne može zanimati netko mlađi od njih s iskustvom, ali da pokazuju zanimanje za junakinju koja će im obznaniti nešto što one još ne znaju. Majhut smatra da je čitateljica usmjerena isključivo na budućnost i da se ne bavi analizom vlastite prošlosti proživljenima iskustvima već da je ta usmjerenost na budućnost razlikovna crta između književnosti za mlade i književnosti za odrasle. Pored ostalog, tvrdi kako čitateljice nemaju 19-20 ili 21 godinu, nego da su stare 17-16 ili 15 godina (Majhut, 2011, 9-14).

Nadalje se govori kako u prvoj fazi *Djevojačkih knjiga* cijeli niz naslova sadržava eksplicitne upute djevojkama o ženskim ulogama u obitelji, društvu, poslu i da se uz spomenute upute nalaze i implicitne pouke u pripovijedanim tekstovima u kojima priča ima namjenu da se redaju poučni sadržaji. Za adolescentsku žensku publiku, kako smatra autor, bio je važan trenutak prebacivanja teme iz vanjske radnje u područje unutrašnjosti likova. U romanima se ne radi o osjećajima, o duševnom, moralnom ili duhovnom preispitivanju već da je riječ o skrivenosti odnosno o zaklonu od roditelja i muškaraca. Opisuje slobodu kao područje koje nudi mogućnost maštanja o stvarima koje su u vanjskom svijetu nepojmljive i neprihvatljive. Važnost leži u tome što se za djevojačko pripovijedanje uvodila sentimentalna tema i navodi se kako književnost nije bila izvan utjecaja medija odnosno filma koji je privlačio publiku (Majhut, 2011, 15-18).

Berislav Majhut piše da je rodna definicija skup normi za koje društvo misli kako ih njegov pripadnik u skladu sa svojom rodnom pripadnošću mora ostvariti i da su knjige hrvatskih autora koje su bile namijenjene djevojkama, imale u sadržaju implicitno popisane norme ponašanja i dužnosti kojih se moraju pridržavati i koje trebaju ispunjavati hrvatske djevojke u kućanstvu, obitelji, u seoskim i građanskim zajednicama, u intimnim odnosima. Knjige hrvatskih nakladnika uključuju sentimentalnu temu i imaju detaljan opis normi kojih se žene i djevojke moraju držati u društvu. Nakladničke cjeline hrvatskih nakladnika koje su bile namijenjene djevojkama, predstaviti će rodne norme i uloge žena i djevojaka u povijesnim epohama te drugačijim zemljopisnim područjima te će, kako piše autor, hrvatska čitateljica i čitatelj imati priliku vidjeti kakvi su bili položaji žena i djevojaka krajem 19. stoljeća u normandijskim ribarskim selima, u građanskoj francuskoj provinciji, u pariškom visokom društvu, u engleskim krugovima u kojima je vladala aristokracija te početkom 20. stoljeća u hrvatskoj građanskoj provinciji (Majhut, 2011, 18-19).

Autor navodi kako su u romanu *Pobjeda ljubavi* Ružice Zagorske, likovi stariji junaci te je u romanu prikazan sukob između generacija odnosno, roditelji koji imaju moć i djeca koja se protive njihovim odlukama (Majhut, 2011, 27).

Majhut u svom članku *Djevojačkim srcima: nakladničke cjeline iz dvadesetih godina dvadesetog stoljeća* zaključuje da hrvatski nakladnici zbog nezadovoljstva ponudom hrvatskih knjiga za žensku mladež te zbog konkurencije drugih medija, sami objavljuju cjeline koje su namijenjene djevojkama. Autor smatra kako *Biblioteka moje kćerke*, *Djevojačka knjiga*, *Djevojački romani*, *Djevojačkim srcima* imaju zajedničke osobine, osim hrvatskog romana *Pobjeda ljubavi*

Ružice Zagorske (Marija Jurić) te piše kako je to prijevodna književnost čija se djela temelje na različitoj književnosti iz vremenskog razdoblja od sto godina. Nadalje piše da svi romani u spomenutim nakladničkim cjelinama proučavaju sentimentalnu temu, a u opreci prema petparačkim romanima sentimentalna tema zapravo se zadržava u malograđanskom društvenom ukusu i strogoj profinjenosti. Početkom tridesetih godina pojavljuje se prijevodna djela, a pritom prvi hrvatski romani za mlade te se oni obraćaju mladićima i djevojkama koji na taj način poništavaju rodnu specijalizaciju s kojom su počele djevojačke knjige (Majhut, 2011, 30-31).

2. OBILJEŽJA KNJIŽEVNOG ŽANRA ROMANSE

Ljubica Anđelković Džambić u članku *Doba nevinosti i žanr romanse* navodi da autorica Helen Hughes u djelu *The Historical Romance* piše o strukturi i razvoju historijske romanse te kao glavne elemente historijske romanse ističe postojanje temeljnih i prepoznatljivih sekvenci radnje. Navodi tipične karaktere koji se pojavljuju u romanu, a njihova funkcija je olakšavanje čitanja te lako žanrovsko prepoznavanje. Ova su temeljna određenja uvijek prisutna, ali doživljavaju promjene tijekom desetljeća. Anđelković Džambić u piše da se u 1910-ima i 1920-ima u okviru žanra romanse zbiva promjena koja vodi do toga da u romansi u 20. stoljeću, interes prelazi na privatnu sferu, individualne i unutarnje sukobe likova, te da je radnja strukturirana oko pitanja statusa, pretvaranja (skrivanja iza maske) te odnosa među pojedincima. Autorica spominje kako junakinja postaje nositeljica pozitivnih vrijednosti u romanu i središnji lik romana, ali smatra kako društvena pravila daju ograničenje ženskoj ulozi pa se time otvara mogućnost za proučavanja muško ženskih odnosa. U članku piše kako se junakinja manje mijenja u karakteru i da se promjene dešavaju u okviru društvene funkcije i rodnosti (Anđelković Džambić, 2).

Autorica u svom članku *Doba nevinosti i žanr romanse* navodi osam elemenata koji su temelj strukture romanse: definiranje društva, susret junaka i junakinje, prepreka, privlačenje junaka i junakinje, izjava (ljubav), točka ritualne smrti, prepoznavanje (priznanje, raspoznavanje) i zaruke dok su tri dodatna elementa: prizori vjenčanja, plesa ili svetkovina, izbacivanje protivnika iz društva (izgnanstvo), preobraćenje oponenta (Anđelković Džambić, 13).

Anđelković Džambić navodi istraživanje Janice Radway koja mapira obrazac tzv. *idealne romanse*, koji se sastoji od trinaest ključnih točaka pomoću kojih se mogu analizirati književna djela (Anđelković Džambić, 4).

Autorica nabraja tih trinaest ključnih točaka: junakinjin je socijalni identitet uništen, junakinja antagonistički reagira prema aristokratskom muškarcu, aristokratski muškarac odnosi se dvosmisleno prema junakinji, junakinja interpretira junakovo ponašanje kao odraz isključivo seksualnog interesa, junakinja odgovara na junakovo ponašanje hladnoćom i ljutnjom, junak uzvraća kažnjavajući junakinju, junak i junakinja su fizički i emocionalno razdvojeni, junak se nježno odnosi prema junakinji, junakinja odgovara toplo na junakov čin pažnje, junakinja interpretira junakovo ambivalentno ponašanje kao posljedicu povrijeđenosti u prošlosti, junak prosi svoju junakinju/otvoreno pokazuje svoju ljubav i nepokolebljivu privrženost prema junakinji s uzvišenim činom nježnosti, junakinja odgovara seksualno i emocionalno, junakinjin identitet je uspostavljen (Anđelković Džambić, 4).

U nastavku ćemo analizirati roman *Pobjeda ljubavi* autorice Ružice Zagorske (pseudonim Marije Jurić Zagorke) s obzirom na navedene elemente romanse.

3. INTERPRETACIJA ROMANA POBJEDA LJUBAVI U KONTEKSTU ŽANRA ROMANSE

Fabula romana prati dvije obitelji koje u svom posjedu imaju vlastite tvrtke: obitelj Malinar i obitelj Dubravčić, koje obje žive i rade u Gorskom Kotaru. Tvrtka „Petar Malinar“ je pilana dok se tvornica „Braća Dubravčić“ bavi projektiranjem i izradom pokućstva. Pripovjedačica uvodno daje opis likova u romanu te pozadinu njihovih zanimanja, pripovijedajući kako je Petar Malinar napredovao i kako si je mogao priuštiti vilu u kojoj je živio zajedno sa svojom imućnom ženom i dvije kćeri, Olgom i Nadom. Tvornica „Braća Dubravčići“ također je dobro poslovala, a vodila su je dva brata, Vladimir i Ivo te njihova majka Klara. Njihov otac, osnivač tvornice, umro je deset godina prije početka pripovijedanja. Majka Klara je vodila posao sa sinovima, a pomagao joj je i njihov poslovođa Franjo Živanović (Zagorka, 2011, 11-12).

Gospođa Klara opisana je sljedećim riječima: „Gospođa Klara, koja je jedva prešla četrdeset godina, bila je snažna i energična žena, kojoj je bila prva briga, da sinove odgoji u duhu očevu, da mogu kad stupe na snagu, voditi dalje tvornički posao“ (Zagorka, 2011, 12).

Petar Malinar planirao je Nadu i Olgu udati za braću Dubravčić te je o tome obavijestio svoje kćeri, suprugu te gospođu Klaru. Djeca su se poznavala od malena i bili su dobri prijatelji. Otac Malinar, Vladimira je vidio zajedno sa kćerkom Olgom, a mlađeg brata Ivu sa kćerkom Nadom. Vladimir Dubravčić je dovršavao umjetničku školu kada mu je otac umro pa je stoga u tvornici bio zadužen za umjetničko projektiranje i izradu namještaja, dok je mlađi brat Ivo završio trgovačku školu te je vodio brigu o financijama poduzeća (Zagorka, 2011,13).

Gospođa Klara je prihvatila Malinarovu želju te je o tome obavijestila svoje sinove, a Malinar svoje kćeri, koje nisu volju roditelja prihvatile s oduševljenjem jer su njihova srca već bila zauzeta (Zagorka, 2011,15-18). Reakcije braće Dubravčić bila je jednako nepovoljna, jer ih je s djevojkama vezalo prijateljstvo, a ne romantični osjećaji. Nada je zaljubljena u mladoga liječnika: „Pri tom je mislila na nekoga drugoga, komu je prošle zime poklonila svoje srce. Bio je to doktor Vjence-slav Blažević, mladi liječnik, s kojim se je nekoliko puta sastala i zavolila ga, i opazila je, da i ona njega zanima“ (Zagorka, 2011,18). Olga je pak zaljubljena u poručnika pl. Zdenčaja: „A i Olga se čeznutljivo zagledala u daljinu. Njezina je duša lebdila prema moru sjećajući se, kako je lanske godine na Rijeci upoznala veselog i stasitog poručnika pl. Zdenčaja, koji joj je sasvim osvojio srce. Njene su misli u ovaj odlučni čas bile kod njega, kao što i Nadine kod doktora“ (Zagorka, 2011,18). Zagorka odabirom liječnika i vojnika prikazuje primjerene ženike za građanske djevojke.

Četvero mladih se uputilo prema paviljonu te su započeli razgovarati o namjerama svojih roditelja. Na kraju su došli do zaključka kako braka neće biti jer se oni vole i poštuju kao braća. Na predložene brakove gledali su kao na neumjestan pokušaj te su bili zadovoljni dogovorom da se suprotstave roditeljima i u prikladan čas ih obavijeste da se ne žele međusobno oženiti (Zagorka, 2011, 21-29). U knjizi se navodi opis njihovog zadovoljstva: „Savez za obranu i za navalu! Djeco, ovako jedni u misli, nismo već dugo bili. Da su naši roditelji za to znali, ne bi nas bili s tako zadovoljnim smiješkom danas ispraćali. Oni nas negdje čekaju, da ćemo se vratiti kao vjerenici- rekla je obijesna Nada“ (Zagorka, 2011, 29).

Zagorka na ovom djelu u radnju uvodi dvije djevojke: Vjeru i Ljerku. Vjera je okarakterizirana kao snalažljiva, neovisna, psihički nepokolebljiva, talentirana i pametna dok je Ljerka, plaha, plašljiva, mirna, nježna, draga, otmjena. Ove djevojke povezuje volja za radom i pozitivan duh.

Ljerkine osobine u romanu opisane su riječima: „Ljerka je Malenićeva bila dražesna pojava. Vitki joj je stas u jednostavnom kućnom odijelu pokazivao najplemenitije linije, koje su se sve ljepše isticale u njezinim ljupkim kretnjama. To milo lice sa svježim sjajem i s dubokim plavim očima nije imalo doduše pravilnih i klasičnih crta, ali je u svojoj dragosti bilo više nego li lijepo: bilo je dražesno i zamamno“ (Zagorka, 2011, 82).

U knjizi se opisuje susret Ljerke i Ive. Oni su se upoznali u kući obitelji Kosović gdje Ljerka radi kao služavka. Savjetnik Kosović i Ivo zajedno su sklopili posao te je to bio razlog njegovog dolaska u njihov dom. Ivo je služavku prvi puta susreo u predsoblju te se zaljubio u njezine plave oči. Ljerka je duboko u sebi znala da se ona njemu sviđa, ali je istodobno smatrala da on traži samo zabavu: „A i ti si me još uvijek gledala ponosno i hladno, jer si instinktivno osjećala, da sam dolazio zbog Tebe, a opet si mislila, da tražim samo laganu zabavu“ (Zagorka, 2011, 39).

On ju je uspio uvjeriti kako gaji prave osjećaje prema njoj te kako to nije prolazna ljubav. Dvoje mladih međusobno razmjenjuju pisma u kojem ona piše kako ju gospođa savjetnikovica više neće trebati jer se njihova kći vraća kući, ali da joj oni traže nov i prikladan radni smještaj gdje će se također osjećati ugodno. U pismu se navodi kako gospođa Klara ne zna za tajno dopisivanje njezinog sina i sluškinje. Ujedno Ljerka ističe kako se plaši upoznavanja sa gospođom Klarom (Zagorka, 2011, 33-41).

Ivo joj uzvraća odgovorom u kojem navodi kako će ju pokušati dovesti u svoj dom gdje će voditi brigu o njegovoj majci te također piše kako dogovoreni brak sa sestrama Malinar neće uspjeti i daje joj do znanja da ju još uvijek voli: „Da znaš kako ja to predsoblje volim. Tu sam Te prvi put vidio, Ljerčice moja! Nikad, nikad ne ću to zaboraviti. Došao sam sa savjetnikom Kosovićem, da iz udvornosti načinim dužni posjet njegovoj supruzi, pošto sam s njime svršio neki posao. Ti si stajala u jednostavnoj bijeloj odjeći uz prozor predsoblja, a sunce je prosulo svoje zlatne zrake na Tvoju kosu, Tvoju divnu kosu, koju ja tako volim. A šta ja na tebi ne volim, Ljerko

moja?! Ti si me gledala svojim dubokim i plavim očima, plaha kao srna i užarila se od mog smetenog pogleda, koji nije mogao vjerovati tomu divnom čudu“ (Zagorka, 2011, 38-39).

Priča o Vjeri Milić počinje onoga trenutka kada Vezmar, glavni arhitekt, odlazi iz tvrtke braće Dubravčić te tvornica objavi oglas tražeći novoga radnika koji će svojim umijećem na dostojanstven način zamijeniti bivšeg arhitekta (Zagorka, 2011, 41-55).

Vjera Milić živjela je u jednom zagrebačkom malom stanu sa svojom majkom. Stan se sastojao od kuhinje, zajedničke spavaonice i sobe. Majka i kći prije su živjele imućno jer je Vjerin otac radio kao ravnatelj velikog poduzeća. Bogatstvo je nestalo zbog toga što je Vjerin otac više trošio nego li je zarađivao. Pored ostalog, morao je svoj posao prodati da bi mogao podmiriti dugove te je izgubio radno mjesto. Naposljetku se teško razbolio i umro. Tako su Vjera i njezina majka ostale živjeti same (Zagorka, 2011, 55-56). Vjera je imala 22 godine kada je ostala bez oca te je bolje mogla razumjeti život i okolinu za razliku od svoje majke, ali da nije mogla reći svojim roditeljima da zapravo shvaća u kakvom stanju oni žive (Zagorka, 2011, 56).

Pripovjedačica karakterizira Vjerinu majku kao uplašenu, stariju gospođu: „Jedva je prošlo nekoliko časaka, otvore se vrata, a na njima se pojavi starija gospođa u četrdesetim godinama, srednjega rasta i još dosta vitka stasa. Imala je jednostavno crno odijelo, a izgledala je nešto blijeda i zabrinuta“ (Zagorka, 2011, 55).

Vjera je od malena pokazivala zanimanje za crtanje i za takvu vrstu umijeća te je profesor Kos uočio njezine crteže i bio je zadivljen samostalnošću i njezinim radom. Vjera je nakon toga zamolila oca i tražila od njega dopuštenje za pohađanje umjetničke škole, no međutim otac ju nije shvatio ozbiljno, ali Vjera je bila ustrajna u svojoj namjeri da završi za arhitekta pokućstva. Otac se na kraju smilovao, a Vjera je završila školu te napredovala. Majka također nije pokazivala veliku radost za Vjerino školovanje zbog toga što je željela da joj se kći kao i ostale djevojke kreće u uljudnome društvu i da sudjeluje na zabavama i plesovima. Vjera nije uspjela postati prvi ženski arhitekt za pokućstvo jer nije posjedovala potrebna sredstva te je teže mogla dobiti narudžbe za posao jer je bila žena (Zagorka, 2011, 57-59). Vjera je listala oglasni dio u novinama kako bi prošla prigodno radno mjesto. Listajući novine, uočila je ponudu koja nudi namještenje u tvornici pokućstva, veliku zaradu i stalno radno mjesto. Ova ponuda joj se svidjela te se odlučila javiti na ovaj natječaj koji je raspisala tvrtka „Lovro Dubravčić“.

Vjera, javljajući se na ponudu, zatajila je svoj spol, potpisavši se inicijalima “V. Milić” te na taj način zavarala čitatelja pisma. Tvrtka je dobila mnogo ponuda i crteža, ali crteži koji su stizali nisu im se svidjeli. Tek što je ugledao pismo s potpisom “V. Milić”, Vladimirovo se lice oraspoložilo i sa ushićenjem promatrao radnje. Ostali članovi tvrtke također su sa jednakim oduševljenjem gledali pristigle crteže. Vjera dolazi u tvrtku u kojoj očekuju mušku osobu, no ipak ju zapošljavaju zbog njezinog talenta i radišnosti (Zagorka, 2011, 67-72).

Vladimir joj je rekao kako je dobila radno mjesto te da će uglavnom raditi zajedno s njim. Telefonom je obavijestio brata i majku koji su s oduševljenjem prihvatili Vjeru (Zagorka, 2011, 104-107).

Vjera je odlučila da će praznik Duhova provesti u atelieru. Bilo je važno da se izrade nacrti za Draškovićev dvorac. Na kraju saznajemo da su na natječaju za spomenuti dvorac pobijedili crteži Vjere Milić. Ona je na taj način pokazala svoju uspješnost i želju za poslom. Provodeći sate zajedno, Vladimir i Vjera su razvili osjećaje koji će kasnije prerasti u ljubav. Opisana je Vjerina zaljubljenost: „Pri tom je zapala u sanjarenje. Učinilo joj se da je onaj prostor, što ga je upravo risala, kao neki dvorac u priči, a u dvorcu da je začarana kraljevna, koja čeka na svog kraljevića, da je oslobodi“ (Zagorka, 2011, 145-146).

Vladimir također nije mogao prestati misliti o Vjeri: „I on je radio. Ali on nije mislio ni na kraljeviće ni na kraljevne, nego na jednu pametnu, odlučnu i marljivu djevojku, koja je sjedila uz posao, a samo dvojica vrata dijelila su njega od nje“ (Zagorka, 2011, 146).

4. KLJUČNE TOČKE IDEALNE ROMANSE

Na temelju spomenutih elemenata *idealne romanse*, analizirat ću odnos između Vjere Milić i Vladimira Dubravčića te Ljerke i Ive. Čitajući roman primjećujemo da autorica u velikoj mjeri oblikuje fabulu prema obrascu idealne romanse.

4.1. Junakinjin je socijalni identitet uništen

Početna je točka romanse uništen socijalni identitet junakinje. Vjerin socijalni identitet je uništen zbog društvene i financijske propasti njezinog oca. Ona siromašno živi sa majkom u malenom stanu, tražeći posao kao arhitektica u tome ne uspijeva samo zato što je žensko. Stanje njezinog socijalnog identiteta se mijenja upoznavanjem Vladimira Dubravčića.

U početnom se dijelu knjige prikazuje njezina upornost da nađe posao, ali i nemogućnost zaposlenja jer je mlada djevojka: „Stoga je pokušala, da u kojem većem poduzeću nađe namještenje, koje bi odgovaralo njezinoj naobrazbi. Ali ni to nije bilo lako; svagdje joj se dalo razumjeti, da je još mlada i da je žena! A ipak, ona je osjećala u sebi toliko snage, da bi se mogla takmičiti sa svakim muškarcem“ (Zagorka, 2011, 59).

S druge strane, Ljerkin je socijalni identitet narušen jer je sirota djevojka koja mora raditi kao sluškinja po tuđim kućama te u pismu upućenom svom dragom iskazuje svoj strah prema njegovoj majci: „Bojim se da Tvoja majka ne će nikad na to pristati, da Ti dovedeš u kuću sirotu, koja mora svoj kruh služiti kod tuđih ljudi...“ (Zagorka, 2011, 37).

4.2. Junakinja antagonistički reagira prema aristokratskom muškarcu

Vjerino javljanje na raspisani oglas tvrtke „Dubravčić“ je dokaz njezinog suprotstavljanja muškarcima koji smatraju da ne može uspjeti kao ženski arhitekt, ali u knjizi nema primjera gdje se ona direktno suprotstavlja Vladimiru Dubravčiću. Pripovjedačica u romanu ovaj element prilagođava svojoj pripovjednoj nakani da afirmira djevojačko obrazovanje i zapošljavanje, te je umjesto antagonizma prisutna djevojačka inicijativa i svojevrсно zavaravanje muškarca.

Vjera se javila na natječaj za arhitekta koji je raspisala tvrtka „Lovro Dubravčić“ te se ona odlučila potpisati inicijalima „V. Milić“ s obzirom da nije određeno traži li se muška ili ženska osoba.

Detaljno se opisuje Vjerin plan i način na koji želi doći do radnog mjesta: „Zatajit ću kod ponude svoj spol. Ja se napokon ne moram odma izdati, da sam djevojka, kao što sam to dosad uvijek činila. Ako se naprosto potpišem “V. Milić” i ako u pismu izbjegavam oznaku svog spola, to nije nikakav zločin. Meni je već dosta, što me neprestano odbijaju a samo zato, jer sam djevojka. V. Milić može biti i Vladimir Milić, pa da pokušam tako sreću. A kad već jednom sretno nastupim mjesto, onda ću tim ljudima pokazati, da i žena može isto tako ispunjavati svoje dužnosti kao i muškarac. A mislim, da se ti ljudi ne će pokajati i da će me zadržati“ (Zagorka, 2011, 68-69).

Tvrtka „Dubravčić“ prihvatila je pismo, ne sluteći da se zapravo radi o ženskoj osobi, te je zbog sjajnih crteža i odličnih nacрта odlučila zaposliti “V. Milića”. Vjera je krenula na put za Gorski Kotar te se oprostila od majke na neko vrijeme. Kočija se zaustavila pred tvornicom Vladimira Dubravčića. Vjera je ušla u predsoblje i čekala dopuštenje za ulazak u atelier.

Tvrtka je prihvatila Vjerine crteže te su zakazali sastanak 18. svibnja. Sluga je ušao u Vladimirov ured i priopćio mu da ga mlada djevojka čeka u predsoblju. Vidjevši djevojku, začudnim pogledom, promatrao je lijepu i mladu Vjeru. Ona mu se ispričala, rekavši kako je došlo do nesporazuma i kako “V. Milić” nije gospodin već gospođica. Ona mu je također kazala kako je bila mišljenja da ju neće primiti samo zato jer je žensko te se stoga potpisala inicijalima koji ne otkrivaju spol (Zagorka, 2011, 98-102).

S druge strane, Ivo je javio Ljerki kako će biti primljena u njegov dom 1. lipnja te će njegovati gospođu Klaru, a Ljerka mu odgovara kako joj je neugodno što će služiti u njegovoj kući: „Donekle se osjećam i potištenom, kad stanem razmišljati o tom, da se nekako s nepravom turam u Vašu kuću“ (Zagorka, 2011, 89).

4.3. Aristokratski muškarac odnosi se dvosmisleno prema junakinji

Između Vjere i Vladimira postupno se razvijaju romantični osjećaji, no Vladimir na početku nije želio priznati Vjeri šta osjeća, već je svoje osjećaje držao u sebi.

Pripovjedačica opisuje Vladimirovu uzrujanost: „Vladimir je naglo prošao k prozoru, samo da svlada svoju veliku uzrujanost. Zaokupilo ga je nenadano čuvstvo radosti i sreće pri pomisli, da bi toj djevojci mogao unijeti u život svjetla i ljepote i učiniti joj ga bojim“ (Zagorka, 2011, 151).

Ivo je svjestan činjenice kako je Ljerka mogla misliti da ju promatra kao seksualni plijen.

4.4. Junakinja odgovara na junakovo ponašanje hladnoćom i ljutnjom

U knjizi se spominje kako se Vjera prema svim zaposlenicima odnosila na jednak način, ali nije bila hladne naravi te nije pokazivala ljutnju. Za razliku od toga, razvoj Ivine i Ljerkine romanse uključuje i djevojčinu početnu nesigurnost oko mladićevih namjera.

4.5. Junak i junakinja su fizički i emocionalno razdvojeni

Govoreći o fizičkoj razdvojenosti, toga nije bilo, već suprotno, Vjera i Vladimir bi provodili sate zajedno radeći u uredu te konstantnim prisustvom rasla je i želja za ponovnim susretom pa se ujedno razvijala zaljubljenost.

Razvoj bliskosti između Vjere i Vladimira, u romanu se prikazuje ovim riječima: „A između njih se razvilo posebno sretno čuvstvo, da jedno drugomu pripada i da ih ne veže samo posao, nego još nešto više mnogo više...” (Zagorka, 2011, 139).

4.6. Junak se nježno odnosi prema junakinji

Vladimir postupno pokušava pokazati Vjeri što osjeća, u jednoj od pripovjednih epizoda. On Vjerinu ruku povlači k sebi te na taj način daje do znanja da gaji ljubavni osjećaj prema njoj. Vjera u tom trenutku drhti i istovremeno osjeća uzrujanost. U knjizi se navodi primjer njegove nježnosti prema Vjeri: „Od velike uzrujanosti nije ni opazila, da su njezine ruke bile još uvijek u njegovima. Vjera se sad istom tog sjetila i htjela da ih povuče, ali on ih je čvrsto držao i uzrujano pritiskao na njih svoje usne“ (Zagorka, 2011, 203).

Ivo nije mogao suzdržati svoje emocije koje osjeća prema Ljerki te jedva dočeka dan kada će ona stići u njegov dom. Ivo, vidjevši svoju zaručnicu, primio ju je čvrsto za ruku te rekao: „Napokon...dušo...napokon si došla! Mislio sam, da te već danas ne ću moći dočekati, šaptao je on čvrsto joj stišćući ruku“ (Zagorka, 2011, 169).

4.7. Junakinja odgovara toplo na junakov čin pažnje

Vjera razmišlja o Vladimiru i njihovom fizičkom kontaktu.

Ona se prisjeća njegovog dodira: „...Vlažnim očima pogledala je svoju ruku. Njegov cjelov još je na njoj gorio. A ona kano da ga je još uvijek slušala, gdje govori: Ove divne male ruke, koje su tako lijepo crtale“ (Zagorka, 2011, 205).

4.8. Junak prosi svoju junakinju/otvoreno pokazuje svoju ljubav i nepokolebljivu privrženost prema junakinji s uzvišenim činom nježnosti

U zadnjem poglavlju romana, Vladimir dolazi do Vjerinog stana gdje joj iskazuje ljubav. Priznaje kako se tijekom zajedničkog rada u tvornici, zaljubio u nju te želi znati kakvi su njezini osjećaji prema njemu. Vjera potvrđuje da su emocije obostrane te na kraju razgovaraju o zajedničkoj budućnosti. Pored ostalog navodi se primjer iz romana u kojem Vladimir prosi Vjeru: „Zašto si zašutila, Vjero? Hoćeš li da budeš mojom ženom? Stao je pred nju i uzeo je za obje ruke“ (Zagorka, 2011, 215).

Na početku knjige saznajemo da su Ljerka i Ivo tajno zaručeni, no on to želi obznaniti javnosti pa daje obećanje Ljerki: „Jedino Ti danas svečano obećajem, moje drago srce, da ćeš još prije svršetka ove godine, pred cijelim svijetom biti ono, što si još danas tajno: moja ljubljena nevjesta“ (Zagorka, 2011, 41).

4.9. Junakinja odgovara seksualno i emocionalno

Marija Jurić Zagorka u romanu piše da je Vjerin odgovor na Vladimirovu prošnju bio zagrljaj te na kraju prvi njihov zajednički poljubac. Primjer iz knjige: „Vjera je zadrhtala i probljedom na mjesecini. Onda ga je pogledala u oči i pala mu na grud. Iz grma se javio šturak, a mjesecina je i dalje mirno sjala i rijeka je šumila. Vladimir je potražio njene usne na prvi cjelov“ (Zagorka, 2011, 215).

Ljerka piše Ivi da jedva čeka dan kada će postati njegovom ženom te izražava nadu da će se svidjeti njegovoj majci Klari: „Znaš li, moj mili Ivo, da ja često mislim, kako će to biti, kad ja jednoga dana stupim pred Tvoju majku pa joj kažem: Budi mi dobra i usreći me s mojim Ivom, jer mi se tako volimo, da bi radije u smrt, nego da se rastanemo“ (Zagorka, 2011, 37).

4.10. Junakinjin identitet je uspostavljen

Vjerin identitet je uspostavljen kada dobije posao u tvornici pokućstva te onoga dana kada upoznaje Vladimira Dubravčića. Zahvaljujući njezinim crtežima, tvrtka Dubravčić je pobijedila na natječaju za opremu Draškovićeve dvorca. Vjerin identitet nije uspostavljen samo na ljubavnom aspektu i na temelju upoznavanja Vladimira već dokazuje činjenica da njezin trud i talent prepoznat i cijenjen od strane drugih zaposlenika i tamo vodećih ljudi. Na jednak je način uspostavljen i Ljerkin identitet u činu Klarinog prihvaćanja djevojke kao buduće snahe.

S druge strane, romansi djevojaka Malinar upućeno je puno manje pripovjedne pažnje. Njihove se romanse razvijaju brže i navode se u nekoliko kratkih scena. U prvoj od njih djevojke su se uputile na šetnju u grad sa svojim izabranicima gdje je svake nedjelje svirala vojnička glazba (Zagorka, 2011, 159-160).

Poručnik izražava svoju ljubomoru prema braći Dubravčić te to jasno govori Olgi: „...Da, i vi ga volite. A upravo radi toga ne mogu da ga trpim. Mogao bi ga od ljubomornosti ubiti, kad ste vi s njim tako prijazni, te mu govorite “ti“ i “Ivo“ (Zagorka, 2011, 163). Olga mu objašnjava kako je to samo bratska ljubav te da nema razloga za ljubomoru. Poručnik joj govori kako će tražiti dopuštenje njezinog oca da se oni uzmu za muža i ženu. U knjizi su primjeri u kojima se uočava ljubav između dvoje mladih: „On je gledao u njene oči sav opojen od zanos i čežnje. Kad bi ti imala toliko hrabrosti, Olgo, ja bih te poljubio sad tu, pred cijelim svijetom....pa makar tamo pod prozorima moga zapovjednika...“ (Zagorka, 2011, 167).

Na sličan se način sporazumijevaju i Nada i doktor Blažević: „...Iza jednog grma na klupici sjedili su Nada i doktor Blažević zagrljeni. Ovijeni nježno jedno o drugo cjelivali su se tiho i pobožno, a da nisu vidjeli ni čuli ništa oko sebe“ (Zagorka, 2011, 208).

Na kraju romana Olga i Nada pišu pismo braći Dubravčić u kojem su javile kako su zaručene te da su skupile hrabrost i rekle ocu da već imaju zaručnike. U svemu tome im je pomogla i majka. Njihov otac je dobre volje to na kraju prihvatio te se pomirio s činjenicom da su mu zetovi doktor Blažević i poručnik Zdenčaj (Zagorka, 2011, 216).

Vladimir i Ivo su također svojoj majci priopćili kako i oni imaju svoje odabranice te da ih ona vrlo dobro poznaje. Gospođa Klara je tu vijest prihvatila i kazala: „Pa nek vam bude! Niste zlo odabrali. Vjera je umna i radina, a Ljerka mila i ljubezna. Samo ću je ja tako izgubiti...“ (Zagorka, 2011, 217).

5. ZAKLJUČAK

Na temelju ovoga rada može se zaključiti da roman *Pobjeda ljubavi* ima sretan završetak jer su svi dobili ono što su htjeli, a to je ljubav koju su odabrali. Po naslovu romana, također dolazimo do zaključka kako je roman sretnog završetka. Čitateljice se željelo navesti na to da trebaju razmišljati kako ljubav ipak pobjeđuje sve nedaće i prepreke u životu. U romanu se na brak gleda kao na patrijarhalni dogovor u kojem će dvije obitelji, obitelj Dubravčić i Malinar imati koristi, a to je stvoriti dobrobit za tvrtke koje međusobno posluju. 1920.-ih godina počeo je razvoj i potreba da se educiraju mlade djevojke koje još uvijek nisu spoznale šta je zapravo prava ljubav, a ovaj roman Ružice Zagorske to upravo i dokazuje. Pored ostalog, Zagorka je opisala Vjeru Milić također kao mladu 22-godišnju djevojku koja nije osjetila niti znala šta je ljubav jer je vodila brigu o majci s kojom je živjela te stoga nije imala priliku ni želju upoznati pravoga mladića s kojim bi pronašla sreću. Autorica je kroz njezin lik htjela obrazovati adolescentne djevojke da spoznaju ljubavne osjećaje te da shvate kako ljubav djeluje na mlade, a istovremeno je na primjeru glavne protagonistice romana prikazala isto tako da i žene mogu biti uspješne u svom poslu jednako kao i muškarci. Vjerin talent i napor se isplatio, a to saznajemo pri kraju knjige. Kada se govori o negativnim i pozitivnim stranama romana, može se reći da pozitivnih ima više nego onih negativnih. Negativno je to što se mlade prisiljava na nešto što je protiv njihove volje i činjenica ta što je Vjera teže pronalazila posao samo zato jer je žena, ali na kraju su se negativne strane pretvorile u one pozitivne. Pozitivno je i to što je sadržaj knjige jednostavan i nije opširan te također ne iziskuje puno vremena ga čitatelj pročitati. Ne sadrži komplicirane pojmove te se lak način može razumjeti radnja romana. Poruka knjige je da ipak u životu postoji pravednost, također da se trud i napor isplate, ali i prepoznaju te na kraju, ljubav se pokazala kao pravi pobjednik ove čitave romantične priče.

LITERATURA

Anđelković Džambić, Ljubica. *Doba nevinosti i žanr romanse*. Pristupljeno na https://www.academia.edu/10732682/_Doba_nevinosti_i_%C5%BEanr_romanse

Majhut, Berislav (2011). *Djevojačkim srcima: nakladničke cjeline iz dvadesetih godina dvadesetog stoljeća*. Književna smotra (0455-0463) 43 (2011), 161/162; 89-103

Zagorska, Ružica (2011). *Pobjeda ljubavi*. Zagreb: Ognjište.